

HNB

Trg hrvatskih velikana 3, HR-10000 Zagreb · T. +385 1 4564 555 · F. +385 1 4610 551
www.hnb.hr

30. rujna 2025.

Povećanje stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala za Republiku Hrvatsku na 2%

Redovita tromjesečna procjena cikličkih sistemskih rizika upućuje na potrebu za povećanjem stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala na 2%. U skladu s prethodnim najavama HNB podizanjem stope želi dodatno ojačati otpornost bankarskog sektora na moguću materijalizaciju sistemskih rizika, koji rastu zbog daljnje ekspanzije financijskog ciklusa. Stupanje na snagu više stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala previđeno je za 1. siječnja 2027.

Ekspanzija financijskog ciklusa očituje se u snažnoj i široko rasprostranjenoj kreditnoj aktivnosti prema domaćem nefinancijskom sektoru te u nastavku robusnog rasta cijena stambenih nekretnina, što dodatno jača već povišene cikličke ranjivosti. Cijene stambenih nekretnina u prvom tromjesečju 2025. porasle su za 13,1% na godišnjoj razini, brže nego u većini članica EU-a. Kreditiranje stanovništva u drugom tromjesečju 2025. dodatno se ubrzalo te je u srpnju godišnja stopa rasta dosegla 14,2% (na osnovi transakcija), pri čemu su stambeni i gotovinski nenamjenski krediti rasli podjednakim intenzitetom. Istodobno se kreditiranje poduzeća stabiliziralo na vrlo visokoj razini, uz godišnju stopu rasta od 13,1% u srpnju. Najveći rast kredita pritom je zabilježen u prerađivačkoj industriji, trgovini te u ugostiteljskoj djelatnosti.

Ubrzanje kredita stanovništvu u prvoj polovini 2025. djelomično je povezano s promotivnim uvjetima za stambene kredite, koje su banke uvele uoči najave uvođenja ograničenja kriterija za kreditiranje potrošača. To je potaknulo potrošače da ranije ugovore kredite, pa se nakon završetka promotivnih uvjeta u srpnju i kolovozu kreditiranje stanovništva nešto usporilo. No, u uvjetima snažnoga gospodarskog rasta, izraženog rasta realnih dohodaka i relativno niskih kamatnih stopa, može se očekivati nastavak relativno snažne kreditne aktivnosti. Pritom bi se nova ograničenja kriterija kreditiranja trebala donekle odraziti na potrošačko kreditiranje, uz vrlo blag očekivani utjecaj na stambeno kreditiranje.

U opisanim okolnostima pokazatelji kreditnog jaza i kompozitni indeks cikličkoga sistemskog rizika u prvom su se tromjesečju 2025. dodatno povećali, što upućuje na potrebu za višom stopom protucikličkoga zaštitnog sloja (Tablica 1.). Svi dostupni pokazatelji za prvu polovinu 2025. upućuju na povećanje cikličkih rizika do razine koja zahtijeva dodatno povećanje toga zaštitnog sloja kapitala. Relativna zaduženost domaćega privatnog sektora, mjerena omjerom duga i BDP-a, nakon dugogodišnjeg smanjivanja počela je rasti krajem 2024., što je povećalo kreditni jaz specifičan za Republiku Hrvatsku¹ (Slika 1.). Snažan rast kompozitnog indikatora, koji obuhvaća širi skup pokazatelja cikličkih rizika, na

¹ Kreditni jaz mjeri odstupanje relativne zaduženosti domaćega privatnog sektora u odnosu na dugoročni trend zaduženosti. Jedna od mjera kreditnog jaza jest tzv. bazelski jaz, koji se u preporuci Europskog odbora za sistemske rizike (ESRB/2014/1) navodi kao referentna polazišna točka za utvrđivanje potrebne visine protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala. Uz standardizirani bazelski pokazatelj, zemljama članicama preporučeno je primjenjivati i druge pokazatelje kreditnog jaza koji na bolji način odražavaju dinamiku financijskog ciklusa u pojedinoj zemlji. Pokazatelji kreditnog jaza specifičnog za Republiku Hrvatsku odabrani su na osnovi bolje sposobnosti predviđanja financijske krize u Republici Hrvatskoj u odnosu na standardizirani bazelski pokazatelj. Za više informacija o metodologiji za utvrđivanje specifičnih kreditnih jazova za Republiku Hrvatsku vidjeti [Okvir 2.](#) u Makroprudencijalnoj dijagnostici br. 16 i Istraživanja HNB-a [1-69](#) Novi indikatori kreditnog jaza u Hrvatskoj: unapređenje kalibracije protucikličkog zaštitnog sloja kapitala, 2022.

početku ove godine ponajprije odražava snažnu kreditnu aktivnost i povećanje opterećenosti stanovništva i poduzeća dugom (Slika 2.). Pojedine sastavnice kompozitnog indeksa, za koje su raspoloživi noviji podaci, upućuju na nastavak rasta indeksa i u drugom tromjesečju. Time se nastavlja višegodišnji trend rasta cikličkih rizika, na koji je HNB već višekratno reagirao podizanjem stope protucikličkoga zaštitnog sloja tijekom 2022. i 2023. (Slika 3.), na sadašnjih 1,5%, te ograničavanjem uvjeta kreditiranja potrošača od 1. srpnja 2025.

Domaći je bankovni sustav profitabilan i održava znatne viškove kapitala, što omogućuje povećanje zaštitnih slojeva kapitala bez nepovoljnog učinka na trošak i dostupnost bankovnog financiranja. Jačanje kapitalne pozicije banaka protucikličkim zaštitnim slojem kapitala djeluje komplementarno s novom makrobonitetnom Odlukom o kriterijima kreditiranja potrošača, kojom se ublažavaju rizici povezani s rastom zaduženosti kućanstava. Na taj se način istodobno ublažava akumulacija rizika te se jača otpornost banaka i potrošača, čime se sustavno pridonosi stabilnosti financijskog sustava.

HNB će i nadalje pažljivo pratiti razvoj cikličkih ranjivosti u svjetlu domaćih i globalnih gospodarskih i financijskih kretanja te po potrebi nastaviti prilagođavati makrobonitetne mjere kako bi se postigla njihova optimalna kombinacija i osigurala dugoročna stabilnost financijskog sustava. Ovisno o okolnostima, to može uključivati daljnje povećanje stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala ako ciklički rizici dodatno porastu, ali i njezino trenutačno otpuštanje (u cijelosti ili djelomično) ili odustajanje od najavljenog povećanja u slučaju znatnog pogoršanja ekonomskih i financijskih uvjeta.

Javna rasprava o nacrtu Odluke o izmjeni i dopuni Odluke o stopi protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala provest će se tijekom listopada, a početak primjene nove stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala predviđen je nakon proteka zakonski propisanog roka od 12 mjeseci, odnosno od 1. siječnja 2027.

Informacije u skladu s člancima 119. i 123. Zakona o kreditnim institucijama objavljene su u nastavku.

Tablica 1. Pokazatelji cikličkoga sistemskog rizika i s njima povezane referentne stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala za prvo tromjesečje 2025.

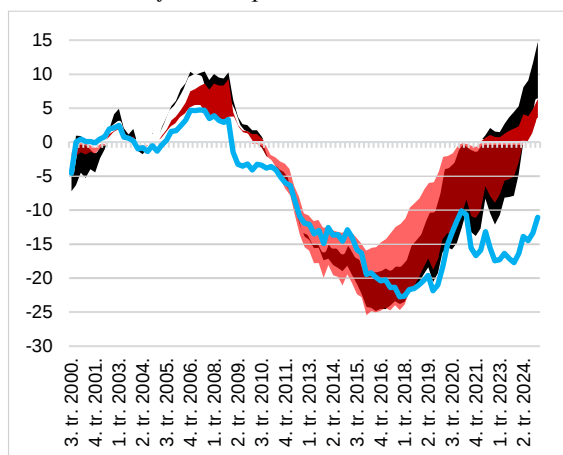
Pokazatelj	Vrijednost omjera/indikatora	Kreditni jaz (odstupanje od dugoročnog trenda)	Referentna stopa ZS-a (pck)
Standardizirani (bazelski) omjer kredita i BDP-a	60,7% ↑	–11,1 p. b. ↑	0%
Specifični omjer kredita i BDP-a (apsolutni jaz)	47,5% ↑ (uži) i 60,6% ↑ (širi)	3,5 p. b. ↑ do 6,4 p. b. ↑	1,04% do 2,50% ↑
Specifični omjer kredita i BDP-a (relativni jaz)		6,1% ↑ do 14,8% ↑	2,07% do 2,50% ↑
Kompozitni indikator	0,38 ↑ (83. percentil distribucije)	/	1,72% do 2,12% ↑

Napomena: Vrijednosti specifičnog omjera razlikuju se ovisno o definiciji kredita (47,5% za užu definiciju kredita, koja uključuje samo kredite domaćih banaka, i 60,6% za širu definiciju). Razlike u vrijednosti jaza proizlaze iz različitih definicija jaza (apsolutni se računa kao razlika, a relativni kao omjer ovih varijabla: omjera kredita i BDP-a te njegova trenda) i ocijenjenih vrijednosti statističkih trendova. Strelice označuju smjer promjene u odnosu na vrijednost pokazatelja i referentnih stopa iz prethodnog tromjesečja.

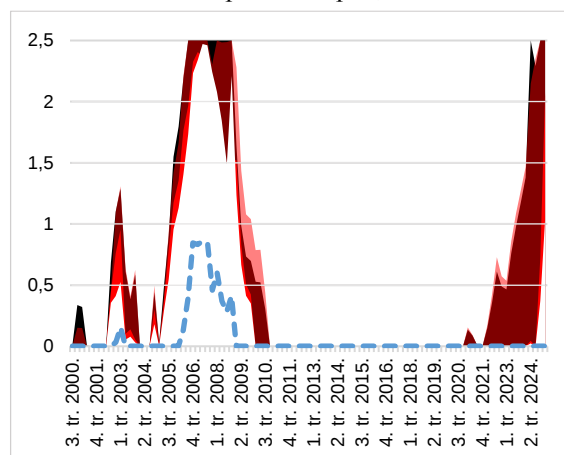
Izvor: HNB

Slika 1. Raspon pokazatelja kreditnog jaza i pripadajućih referentnih stopa ZS-a (pck)

1.a. Kreditni jaz (% i p. b.)

1.b. Referentne stope ZS-a (pck)

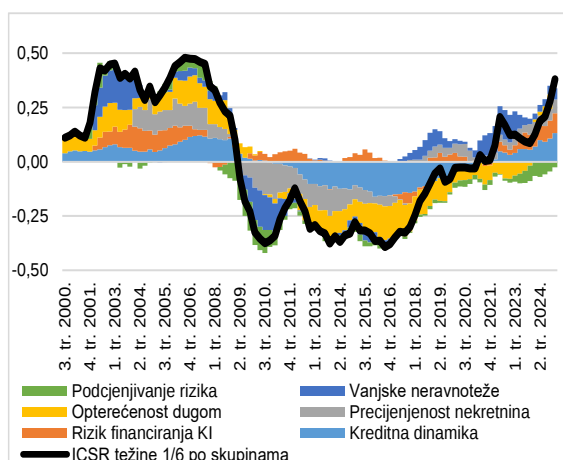

Napomena: Lijevo su prikazani bazelski jaz (plava krivulja) i raspon vrijednosti 12 kreditnih jazova koji za Republiku Hrvatsku bolje ispunjavaju signalnu funkciju u odnosu na bazelski jaz. Crveno osjenčana područja označuju raspon apsolutnih jazova, a crno osjenčano odnosi se na relativne jazove. Desno je prikazan raspon visine stopa ZS-a (pck) kalibriran na osnovi jazova s lijevog panela. Plava iscrtkana krivulja odnosi se na kalibraciju na osnovi bazelskog jaza s lijevog panela. Podrobniji podaci o metodologiji primijenjenoj u procjeni kreditnih jazova prikazani su u [Okviru 2](#). Unaprjeđenje metodologije utvrđivanja i kalibracije protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala u Republici Hrvatskoj, Makroprudencijalna dijagnostika br. 16.

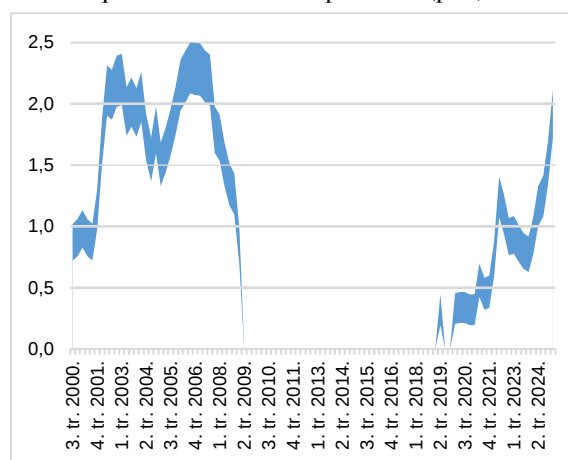
Izvor: HNB

Slika 2. Kompozitni indikator cikličkoga sistemskog rizika (ICSR) i pripadajući raspon referentnih stopa ZS-a (pck)

2.a. Sastav i dinamika ICSR-a

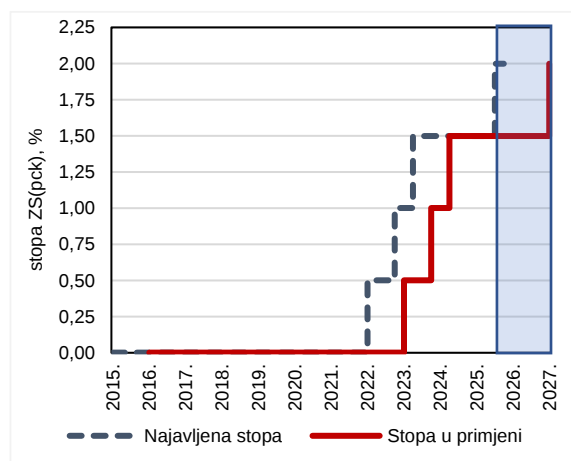
2.b. Raspon kalibriranih stopa ZS-a (pck)

Napomena: Kratica KI odnosi se na kreditne institucije. Donja granica za kalibraciju stope ZS-a (pck) odabrana je tako da stopa postane pozitivna prije nego što pokazatelji uključeni u izračun ICSR-a (Slika 2.a.) dosegnu medijalnu razinu, a gornja je granica određena najvišim percentilima distribucije ICSR-a.

Izvor: HNB

Slika 3. Stope protucikličkoga zaštitnog sloja kapitala

Napomena: Osjenčano područje označuje razdoblje od četvrtog tromjesečja 2025. do prvog tromjesečja 2027., kada na snagu stupa nova stopa.

Izvor: HNB